Ч. 228 Четвер 9 (21) жовтня 1897. Рік VII

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої".

Виходить у Львові що дня (крім недїль і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улица Чарнецкого ч. 5.

Письма приймають ся лиш франковані

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за вложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Поучаюча полєміка.

(Дальше).

Гадки о суспільній дїяльности.

(Ідеальні жаданя від суспільного дїяча і доконче потрібні услівя для суспільної дїяльности).

IV.

Чи всюди однаково можлива суспільна дїяльність? Чи всюди она однаково легка і однаково успішна?

Розуміє ся, нї і нї і нї, т. є. не всюди.

Для успішної суспільної роботи потрібні користні услівя і про ті услівя каже Н. Кареєв таке:

Услівя ті можуть бути ріжні, добрі і злі, помагаючі суспільній роботі і шкідливі для неї. Щоби говорити о тих услівях, потрібно, розуміє ся, опирати ся не на видумках, а на фактах, потрібно порівнувати факти з історії ріжних сторін і одної сторони в ріжні периоди єї житя. Кождий добрий суспільний дїятель повинен добре знати свої рідні обставини, щоби, користаючи з примірів суспільної дїяльности в чужих краях, розумів цїлу ріжницю поміж тамошними а своїми услівями і знав, що з того вибрати.

Услівя більшої або меншої можливости, легкости, успішности, плодотворности суспільної дїяльности можуть бути внутрішні і внішні. Внутрішні — то доконче потрібні прикмети самих дїятелїв, котрі однак суть результатами впливу услівий внішних, як більша або менша осьвіта цїлої суспільности, стан загальної моральности, свобода, з якої користають люди в якійсь суспільности. На всякий випадок на суспільну дїяльність мають право люди найсильнїйші умом і осьвітою, чутливостию і прихильностию до суспільних інтересів, характером і досьвідом. Та суспільність тратить дуже богато, де такі люди не можуть пробити ся вперед, на місце, яке їм належить ся. Але приймім, що суспільними дїятелями будуть справдї самі найлучші люди, — то остають ся прецї ще внїшні услівя їх дїяльности, котрі можуть бути дуже лихі.

Внїшні услівя можна роздїлити на культурні і социяльні.

Культурні услівя то загальний стан осьвіти і обичаїв суспільности. Потрібно хоч малого культурного розвою до того, щоби в данїй суспільности могла почати ся правдива суспільна дїяльність; тодї з більше або менше однакової маси суспільности виходять одиниці, котрі інакше (лучше або гірше, або раз лучше, а другий раз гірше) розуміють річи, що інтересують масу. Межи суспільним дїятелем і людьми, єго окружаючими, настає розрив. Люди не розуміють своїх передових дїятелїв, хоч би ті мали як найлїпші прикмети до роботи для народу. Положенє такого чоловіка буває іноді траґічне: єму не вірять, єго переслїдують, єму затроюють житє. То має значінє і тодї, коли в народї настане розрив між інтеліґенциєю а народом (паном і селянином), ріжними верствами і т. д. Тодї потрібно як найбільше осьвіти, щоби ті пропасти в суспільности вирівнати і дати спроможність до дальшої роботи. Суспільному дїятелеви потрібний простір і свобода. Не лише політичні обставини можуть єму сей простір, сю свободу відобрати, — нерозвита суспільність може те саме зробити. Она буде слухати дурисьвітів, а розумних відкине від себе.

Загальний культурний розвій — то перше услівє до того, щоби суспільна дїяльність була більше можлива і більше користна. Більша культурність народу незвичайно сильно відбиває ся на єго економічнім і політичнім положеню. Хоч би посторонні впливи і спиняли сей розвій культури, то все-ж не дасть ся він там спинити, де є суспільний дух. Де кождий думає тілько про себе і каже, що єго хата з краю, де не розвита сьвідомість, що мої приватні інтереси найлїпше обезпечені цїлим народом, де нема солїдарности, — там очивидно не може бути нї більше суспільних дїятелїв, там тих дїятелїв, як які і є, не розуміють і не вміють оцїнити. Слабий розвій суспільного духа є признакою невисокої духової культурности суспільности.

Взагалї культурні обставини грають дуже важну ролю в числї тих услівий, від яких залежить суспільна дїяльність. В інтересї сеї дїяльности і самої суспільности треба дбати о як найбільший розвій культури в суспільности. Тому суспільний дїятель повинен між иншим і виховувати суспільність, словом і дїлом, радою і прикладом, своїм житєм і своєю дїяльностию: кому богато дано, від того й богато жадають.

Молодїж дуже часто рве ся до такої ро-

---

13)

ШПІҐУН.

(Повість Джемса Ф. Купера).

(Дальше.)

— Мій пане — відозвав ся лїкар безпристрастно — коли докторский диплом з Единбурґа, практика у Ваших льондонських шпиталях, ампутация кількох сот рук і ніг — коли всїлякого рода операциї — коли чиста совість і патент конґресу можуть кого зробити лїкарем, то я одним з тих.

— Звиніть, мій пане — відповів полковник штивно.

— А де-ж Ваша рана? Що, отся вдерта шкірка на плечи? А Ви-ж де собі єї здерли?

— Ей, таже то від шаблї якогось драґона з поміж тих ворохобників? — відповів полковник.

— Анї гадки, навіть той лагідний Джордж Сінґльтон не брав би ся до Вас так делїкатно!

При сих словах виймив він кусник плястру до заліплюваня із своєї кишенї і залїпив рану.

— Ну, пане, се для Вашої рани найлїпше, а на всякий случай одиноке средство, якого Вам потреба для Вашої цїли!

— Що то значить? — Для якої цїли, пане?

— Ну, щоби Ви в депешах могли замельдувати ся яко ранений — відповів доктор спокійно — а при тім можете сказати, що Вас вигоїла якась стара баба. Бо таки по правдї то могла би зробити і стара баба.

— Якесь дивне Ваше балаканє! — відворкнув Анґлїєць.

Тепер вмішав ся Вартон і став їх мирити та сказав, що нетактовність полковника Вельмере то лиш наслїдок єго роздразненя. Але він таки не міг успокоїти угнїваного лїкаря, котрий лиш дуже неохотно дав ся намовити до того, щоби оглянув докладнїйше свого пацияента.

Цїле ушкодженє полковника було головно в тім, що він потовк ся в кількох місцях в наслїдок того, що упав з коня і Сайтґрівс міг собі незадовго піти.

Кавалерия покріпивши ся мала вертати на свої давні становища, а то змушувало Денвуді'го заопікувати ся і своїми плїнниками. Сайтґрівс мав лишити ся в домі пана Вартона, щоби там доглядати капітана Сінґльтона; Генрі просив майора, щоби він лишив у них на слово чести і полковника Вельмере, заким войско помашерує дальше.

Денвуді пристав на то, підчас коли прочих плїнників, самих незначних людий відведено під сильною вартою в глубину краю

За хвилю опісля рушили драґони в похід, корпус охотників роздїлив ся на дві части, котрі в супроводї кінних патруль розійшли ся по селах, так що від Зунду аж до Гудзона творили безперервний ланц передної сторожі.

Пейтон Денвуді оставшись сам один і не дразнений вже подїями дня, став відчувати, що єсть ще инша звязь, як та, що вяже вояка до строгих законів чести. Не захитав ся в своїм обовязку, але чув, як велика єсть покуса.

Понурий вираз єго очий уступав ся поволи лагідному але повному горя поглядови, а коли згадав собі побіди, яких доборов ся, то видїв, що они не можуть відшкодувати єго за ті жертви, якими їх окупив.

Коли впослїдне кинув оком на Льокусть і довго туди дивив ся, погадав собі, що в тім домі єсть то, що для него найдорожше.

Єго приятель з молодих лїт став ся плїнником і то серед обставин, які грозили житю і чести — лагідний єго товариш по службі став ся кровавою жертвою і лежав тепер на ложи недуги — то знов перед єго очами станув образ дївчини, котрий через цїлий день боров ся в єго груди з иншими суперечними чувствами.

Вже щезли поза північними горбами послїдні люди, що остались ще були поза корпусом, коли майор навернув конем в ту сторону. Франсесу взяв якийсь нечуваний неспокій і она відважилась тепер вийти на мураву перед хатою. День був теплий і ясний, сонце сьвітило на небі, на котрім не було видко анї одної хмарки. По тім гаморі, який що лиш ще так недавно непокоїв мирну околицю, настала тишина як в могилї, а мирна сценерия виглядала так, як коли-б єї тут незакаламутила нїколи людска пристрасть.

Одна однїсенька хмарка, дим від послїдного бою, уносила ся ще понад полем, але й та розвіяла ся поволи, так, що й слїду не лишило ся зі смертельної борби.

Всї ті заворушливі подїї, котрих так бо-

боти, але забуває, що, аби виховувати лиху суспільність, то треба перше себе заасекуровати перед єї впливом на себе. Тому то звичайно виходить таке, що молодий чоловік замісць переробити суспільність таку, як він, сам стає таким, як суспільність. Виховувати других може лиш той, хто перше виховав сам себе, той хто сам себе переробив і котрого загал не переробить. Чоловік нераз приймає за свій власний розвій то, що є лише результатом впливу суспільности на него. Аби-ж того не було, то очивидно не треба, відрікши ся авторітету суспільности, піддати ся зараз під инший авторітет; лише треба в собі виробити критичну думку, треба добре роздивити ся в тих старих і нових доґматах, які так часто чує ся.

(Конець буде).

Вісти політичні.

Вчерашні засїданя Палати послів, ранїшне і вечірне зазначили ся кількома вельми характеристичними епізодами. Нїмці, як звичайно, робили на ранїшнім засїданю сильну обструкцию. Пос. Штайнвендер поставив внесенє, щоби відчитано петицию ческих купцїв в справі недїльного відпочинку, написану по чески і поставлену ческим послом Форштом і щоби над тою справою голосовано поіменно. Вийшло з того таке, що Нїмці голосували за відчитанєм ческої петициї, а Чехи мусїли голосувати против. При дальших поіменних голосованях показало ся, що в Палатї не було комплету і треба було відложити засїданє до вечера.

На вечірнім засїданю повторила ся та сама история з поіменними голосованями лиш ще з додатком великої бурди. Опозиция поставила 14 внесень в спарві поіменного голосованя, отже тілько разів треба було відчитувати 425 імен. Засїданє протягнуло ся длятого від 6 до 1 год. в ночи. По першій годинї обняв провід віцепрезидент Абрагамович і заявив, що приступає до порядку дневного та удїлив голосу пос. Герольдови, котрий мав промавляти против внесеня в справі обжалованя мінїстрів. В палатї зробив ся страшний крик, бо ще хтось був записаний до голосу і посли зачали домагати ся вибору комісиї перед приступленєм до порядку дневного. Пос. Тірк вирвав дошку від свого пульту і став бити нею об стіл. До него прискочив Молодочех Крумпгольц і оба стали тягати ся. Настала формальна бійка. В другій сторонї салї коло президиї обскочено знов віцепрезидента Абрагамовича, а пос. Песлер кинув перед него реґулямін палати оправлений в зелїзні рамцї. Настали крики і заколот не до описаня, аж з'явив ся президент Катрайн і перервав засїданє на 20 мінут а відтак зробивши лад закрив засїданє о пів до другої в ночи.

Новинки.

Львів дня 20-го жовтня 1897.

— **Іменованя.** Президия ц. к. краєвої Дирекциї скарбу іменувала концепіста скарбу Винк. Копистиньского інспектором податковим, а концептових практикантів: Жигм. Пакоша, Володисл. Ґрайса, Тад. Пшевлоцкого, Йос. Ясевича, Йос. Кубеца, Кар. Шмідта, Льва Товарницкого і Жигм. Видацкого концепістами скарбу в X кл. ранґи для податкової служби I-ої інстанциї.

— **Церков в Дошници** коло Ясла, котрої мальованє віддав Кардинал Сембратович (яко в своїм родиннім селї) артистови-маляреви п. Стеф. Томасевичеви, буде одною з найкрасших церквей Лемківщини. Мальованє стїн, уже покінчене, представляє ся поважно і вповнї артистично. На головній стїнї лишено місце на образ більших розмірів, що має представляти сесю хвилю, коли то папский куриер передає кардиналови папске бреве, іменуюче єго князем церкви. Образ сей містити буде портрети всїх, що були присутні підчас того акту. Через зиму робити буде п. Томасевич осібні студиї до того образу, а цїлковите укінчене мальованя і золоченя заповіджене на конець лїта слїдуючого року.

— **„Школьска матіце ческа“** заложена 1880 року, служить на взір, кілько можна зробити спільними силами там, де є добра воля. Цїль єї: закладати народні школи, ґімназиї і захоронки. Средства до отягненя сеї цїли — то добровільні, звичайно дрібні лепти. В протягу перших пяти лїт свого істнованя зібрала сеся Матица 804.000 зр., а в однім пятім роцї мала 149.793 зр. доходу. Капіталу сего ужито на удержанє 33 захоронок, 23 шкіл і 2 ґімназий. В 1890 Матиця обходила десятилїтні роковини свого заснованя. Загальна сума зібраних в протягу тих десяти лїт жертв виносила 1,578.086 зр., а видатки вийшли до 1,367.800 зр. В одинайцятім роцї свого істнованя удержувала Матиця 1 ґімназию, 33 народних шкіл і 33 захоронок. До 1895 року зібрала она над 2,500.000 зр. Нинї удержує она 47 народних шкіл о 123 клясах, 41 захоронок о 55 відділах і одну цїлу ґімназию. У всїх тих научних заведенях учить ся над 14.000 дїтий. В 1895 р. дійшли видатки Матицї до 237.922 зр. річно.

— **Вісти з Канади.** В найновійшім числї американьскої „Свободи“ читаємо таку допись єї канадийского дописувателя: Два тижнї тому був в Winnipeg православний сьвященик о. Маляревский, котрий разом з Пелїдовим ходив по хатах і намовляв наших людий, щоб забирали ся на фарми до Спол. Держав. Красна місия, нема що говорити. Бідний чоловік приволїк ся до Канади, привіз ще кілька центів своєї кровавицї тай зараз мусять обпасти єго ріжні аґенти, щоб впаковати ті центи в глубоку кишеню капіталїстів. В Спол. Державах земля нинї вже дорога, а як суть вільні землї, то дуже мало і неспосібні під управу землї. — З кольонії Stuartburn повиходили всї люди на зарібки, на жнива. Зарібки підчас жнив ту добрі. Бідний чоловік може заробити собі на житє на зиму. Наші люди взагалї нарід дуже працьовитий, а австрийский консул з Montreal не міг начудувати ся, як могли люди в так короткім часї такі кольосальні поступи поробити. За яких два-три роки побачать другі народности, як наші люди вміють ґаздувати. Консул звидїв нашу кольонїю в Yorkton, а тепер находить ся в Edmonton. — Довідую ся, що на весні с. р. виїхало 35 осіб з борщівского повіту до Honolulu, яко контрактові робітники, до фабрики якогось Гальпферда. Звабив їх тамтуда „поцтивий“ Місслер з Бремен. Куда той чоловік наших людий вже не позасилав? Хиба на місяць нї, бо тамтуди ще кораблї не ходять. — Пишуть з Оттави, що з весною має прийти велика сила Айришів до Канади. Дай Боже здоровлє! А то Канада буде мала потїху. — Дня 12-го с. м. поблагословив о. Н. Дмитрів першу руску каплицю в Lake Dauphin.

— **Страшний випадок** лучив ся дня 12-го с. м. в Конятинї. Господиня Ірина Гинкул закликала до своєї хати дві инші господинї, аби їй помогли при пряджению. Опісля они поклали прядиво коло печи сушити, але так незручно, що прядиво заняло ся. Тодї прикликані дві господинї втїкли з хати, а Ірина Гинкул вже не вспіла

гато було сего дня, здавали ся Франсесї як би сном. Аж ось око єї добачило постать Денвуді'го, котрий грав сего дня так визначну ролю, і сон щез.

Она пізнала свого милого, а з дїйстностию вернули й инші згадки, котрі загнали єї з так само тяжким і зажуреним серцем, як і то, з яким Денвуді пустив ся в далеку дорогу.

Глава девята.

Вояки стоячі під проводом капітана Лявтона стерегли дуже пильно ворога вертаючого до своїх лодий, але не могли єго зачепити. Наслїдник полковника Вельмере знав аж надто добре силу свого неприятеля, і не сходив з неприступних для кавалериї горбів, аж був змушений дійти на долину до води.

Коли зважив ся на той небезпечний рух, велїв своїм людем утворити замкнений чотироугольник, котрого боки знадворку були наїжені баґнетами. Лявтон знав добре, що хоробрих людий в такій формациї годї успішно зачіпати. Отже видів ся змушеним лиш придивляти ся, як Анґлїйцї машерували поволи до берега, але не міг робити їм ніякої перешкоди.

Недалеко від місця, де була пристань, стояв малий шунер, який они привели сюди з міста, з набитими пушками, а Лявтон мав на стілько розваги, щоби зміркувати, що треба би хиба ошалїти, щоби серед таких обставин ступати до бою; длятого дозволив Анґлїйцям сїдати на лоди в спокою.

Драґони позістали аж до послїдної хвилї над берегом, а відтак почали вертати поволи назад до свого головного корпуса.

Настаюча мрака починала вже вкривати цїлу долину, коли Лявтонів віддїл появив ся знову па єї полудневім кінци. Войско їхало поволи, бо хотїло щадити коний.

Попереду їхав капітан з першим официром; позадну сторожу вів молодий підпоручник, котрий посьпівував собі якусь пісню і думав о тім, як то мило буде виспати ся на соломі по таких трудах дня.

— То і Вам то впало також в очи? — спитав капітан. — Я ледви на ню кинув оком, як і зараз пізнав знову єї лице; оно таке, що не легко можна єго забути. Аби я так здоров, що майор має добрий ґуст.

— То правда, що полк би нею не повстидав ся — відповів поручник. — Але поправдї сказавши, можу легко собі подумати, що така дївчина могла би навіть і мене наклонити, що я би кинув шаблю і карабін, а взяв ся до ігли та веретена!

— То бунт, мій пане, то бунт! — сказав на то тамтой другий і засьміяв ся. — Як то, то Ви Том Мазон, сьмієте виступати яко суперник хорошого, подивлюваного всїми а до того ще й богатого майора Денвуді? Ви, поручник від кавалериї, котрого цїлий маєток, лиш один кінь і то ще не найлїпший? Ви, котрого капітан есть чоловіком твердого серця і такий глухий на все як колода, а котрого житє таке вавяле як у кота?

— Мій Боже! — відповів официр усьміхаючись — та й найгрубшу колоду можна розколоти, та й кіт може збавити ся свого завялого житя, скоро буде такий шалено завзятий, як то Ви ним були нинї зрана. А що Ви гадаєте, як би Ваша голова мусїла богато видержати таких стусанів, як нинї рано?

— Не згадуйте того! — відозвав ся на то капітан Лявтон. — Я гадаю, що то лиш грубий шелом уратував мене, на Ваше щастє!

— Таки так, я маю неодну причину бути вдячним отсему шеломови — сказав Мазон — і дїйстно, шелом або чашка мусять бути досить грубі, щоби могли ставити кулї такий опір.

— Жарт на бік, Томе — відозвав ся на то капітан. — Чи чули Ви що про Сінґльтона? Я побоюю ся, що єго поручник буде тїшити ся з єго пригоди, бо прецї буде мати вигляди на аванс!

— Ми би не хотїли того, щоби авансувати через смерть якогось товариша і приятеля — відповів Мазон. — Впрочім я чув від Сайтґрівса, що він видужає ся.

— Та і я з цїлої душі того бажаю! — відозвав ся Лявтон. — Хоч у того молодця ще лиш місце на вуси, але серце таке відважне, як рідко. Менї лиш дивно, що наші люди держали ся так добре, коли ми оба рівночасно повалили ся.

— За ту похвалу мусїв би я Вам подякувати — відповів поручник сьміючись — коли би скромність того не заказувала; я робив, що лиш було можна, щоби їх здержати, але годї було.

— Їх здержати? — крикнув капітан — Ви би хотїли здержати людий серед нападу?

— Менї здавало ся, що они не туди взяли ся — запримітив официр.

— Гм, то, що я повалив ся, навело їх на добру дорогу.

— Або то, що Ви упали, або обава, щоби і їм то само не стало ся. — Межи нами настав був страшенний розлад, доки аж майор не зробив знову порядку.

— Денвуді?

— А так, він надбіг з двома шкадронами, кинув ся помежи нас а ворога і в однїй хвили уставив нас знову в ряди.

— А відтак?

— Відтак стало ся так — розповідав поручник сьміючись, — що ми Джона Бюля загнали в корчі.

— Грім же би єго тріс! Яка то радість менї там пропала!

— Ну, Ви все переспали!

— То правда — сказав капітан і вітхнув — я й бідний Джордж, ми оба помлїли, та й стратили всю радість. Але Томо, що скаже

виратувати ся і разом з хатою згоріла майже на уголь.

— **Померли**: Платон Сінкевич, учитель гімназиї в Золочеві, дня 18-го с. м., в 50-тім році житя; — Николай Ковалевский, бувший учитель гімназиї в Київі, бувший політичний засланець в Сибіри, чоловік спосібний і вельми поважний;— др. Генрик Затей, нотар в Станиславові і заступник маршалка тамошної ради повітової, дня 16-го с. м., в 59-ім році житя.

Господарство, промисл, торговля, гігієна і вихованє.

Добрі ради.

Як треба ходити. Не мав о чім писати то о тім, як треба ходити! — подумає собі може дехто, коли прочитає три перші слова. Хиба то така велика штука ходити? Або можна инакше ходити, як не ногами? Кождий ходить, як може, і як вміє. — А я скажу на то: не кождий так ходить як може і не кождий вміє ходити. — Ну, нехай, — скаже може хтось инший — нехай хтось і вміє ходити, нехай і ходить так, як треба, на що то єму придасть ся? — А я знову на то скажу: придасть ся, ще й дуже! Як би всї ходили так як треба, як би всї уміли ходити, то на щоби н. пр. у войску учили ходити? — Ба, у войску — скажете — то инша річ; там треба робити параду, а у звичайнім, щоденнім житю нема паради, тут ходить собі кождий, як хоче і може. — О то бо й як-раз розходить ся, щоби ходити не для паради, а для щоденного житя. Хід в щоденнім житю має дуже велике значінє і длятого іменно треба уміти ходити, треба знати, як ходити. Або то не правда, що людий пізнаємо по ходї? Пізнаємо не лиш коли дивимо ся, але навіть тогди, коли лиш чуємо хід, а не видимо того, хто іде. Ба, що більше, по ході пізнаємо навіть потрохи і вдачу чоловіка: один — кажуть — лїзе, як рак (хоч рак уміє дуже борзо у води ходити); другий ходить як медвідь, підносить ноги як би мав до них колоди поприв'язувані; инший виступує як кінь копитами; ще инший біжить як куля і т. д. Ну, то чей для чоловіка не конче красно, коли его порівнують з раком, медведем, конем, качкою і т. д., а з того видко, що треба хоч би лиш для самого ока якось уміти ходити. Але добрий хід потрібний не лиш для самої краси, він потрібний і для здоровля і до того, щоби чоловікови добре вело ся в житю. Може тому й не повірите, куле ще скажу, що той хто уміє добре ходити, може скорше розбогатїти, як той, хто не уміє. Отже як треба ходити? — спитаєте. — До доброго ходу не досить лиш підносити ноги та ставити на землю. При ході треба вважати на цїлу поставу чоловіка. Передовсїм треба держати ся просто, не горбити ся, не гнути ся в двоє, не кулити ся як би з якогось страху перед кимсь; голову підняти сьміло до гори, груди подати наперед, руками не розмахувати дуже, держати їх більше при собі; очима не дивити ся під самі ноги, але трохи дальше, щоби вже наперед видїти, що треба ногами оминути. В містї тим більше треба дивити ся на перед і на боки, щоби завчасу можна виминути других та не штуркати їх і не потручувати, а найважнїйше то, щоби виминути грозячу небезпечність (н. пр. від возів). В ході не треба роздивлювати ся обертаючи голову на всї боки, анї не задивлювати ся кудись в одну сторону, а тимчасом іти дальше. Лиш очи повинні бути в руху; голову треба держати спокійно. Ноги треба ставити легко; одну ногу спускати насамперед пальцями на землю а відтак цїлу і аж тогди підносити другу від пяти, а доторкати ся ще еї пальцями до землї. Такий хід буде легкий. Ноги треба ставити пальцями завсїгди до поля, а не до середини, як той калїка, що має покручені ноги. При доброї ході дуже важна річ, щоби ноги в колїнах ставити твердо, від чого хід буває острий; тогди чоловік не томить ся так легко. Кроки повинні бути умірні, анї за короткі (не дробити) анї не за довгі і завсїгди однакові, не один крок довший а другий коротший. Ходити треба жваво; лїпше навіть ходити за борзо, як за поволи. Неодин міг би ходити жваво, а ходить як коли-б три дни не їв. Жвавий і легкий хід, умірні і одностайні кроки, добре ставлене ніг, випростована постава, сьмілий погляд надають чоловікови краси і поваги. Чоловіка з таким ходом боять ся мимо волї другі легковажити. Добрий і жвавий хід додають чоловікови енергії і відваги і тим то поясняє ся, що жваві люди дають собі скорше і лекше раду в житю, як повільні. Хто ходить жваво, той і жваво робить, скорше упорае ся, більше зорудує, борше розвідає, а через то і скорше дасть собі раду. Такий чоловік буває рухливий і меткий, уміє борзо кинути ся, все вишукати і вивідати, а то виходить єму відтак в хосен. От длячого ті, що уміють ходити, можуть скорше розбогатїти, як ті що не уміють. Добрий хід причиняє ся також і до здоровля. Тїло при добрім ході єсть в одностайнім руху, кров кружить в нїм правильнїйше, грудь лекше і свобіднїйше віддихає, чоловік при жвавім ході чує ся веселїйшим, а то все виходить єму на здоровлє. Чей досить причин, що би треба знати як ходити.

— Кілька слів про управу малин. З неодного далось би у нас тягнути зиски, як би наші господарі мали більшу просьвіту та були бодай трохи рухливійші та охотнїйші до всякого поступу в господарстві. Ог н. пр. з поміж корчів овочевих може й нема других, з котрих би можна мати такі зиски як з малин, а чи у нас де любить де який господар засадити собі бодай один корчик? Навіть з тими, що цїлими масами ростуть у нас дико декуди на підвірю і в горах, наші люди не знають що робити. А малини можна дуже добре зужиткувати і на продаж і для себе. Соку малинового минає ся дуже богато і за него добре платять. Аптики найбільше его потребують. Потребують его також цукорні, фабрики лікерів, фабрики содової води і т. д.; та й дома він дуже придатний. Малини смажать на конфітури і роблять з них малиняк. Розуміє ся, що до того всего лїпші малини огородові як дикі і длятого добре би було садити малини хоч би лиш для власного ужитку. А захід коло малин не такий великий і трудний: В осени треба перекопати землю разом з гноєм досить глубоко та посадити в нїй на пів лїктя далеко корчик малин. На зиму треба їх прикрити соломою з під коров. На весну пустять они пагони, котрі аж на другий рік будуть родити. Щоби малини були великі і повні, не треба давати корчам дуже розрастати ся і длятого лишати самі що найкрасші пагони а прочі витинати. В лїтї треба їх підливати гноївкою і обчищувати з буряну. В осени обчистити зі всїх непотрібних пагінців, а ті пагони що вже родили повідтинати. Можна також розмножувати малини з насїня і такі можуть бути навіть лїпші. В тій цїли треба вибрати що найкрасші малини, подушити їх з піском, або виполокати зернятка з мяса і в осени засїяти в пухку добре погноєну землю рядками в рівцях на пів цаля глубоких та присипати зверха так само на пів цаля землею.

— Лїк на біль зубів. Купити кілька дубінок, потовчи їх мілко і заварити в чистім, найлїпше новім, але не зелїзнім горнятку а відтак ще перецїдити і ту воду варити доти, щоби виварила ся до половини і вивар став міцний. Той вивар вливає ся до фляшчинки з міцним і чистим спіритусом і затикає ся та ховає ся до ужитку. Скоро зуби зачинають болїти, треба їх сим лїком переполокати раз, два, або й три рази, а коли би мимо того не переставали болїти, треба вмочити в нїм дрібку чистої вати і покласти на болючий зуб, а перестане болїти.

Джорджева сестра на ту біляву дївчину в тім домі?

— Повісить ся на своїх власних подвязках — сказав на то Мазон. — Я повинен мати респект перед моїм старшим, та й не хотїв би его вражати; але двох таких ангелів, то більше, як би по справедливости належало ся одному мужчинї, хиба що він Турок.

— Так, так — відозвав ся на то капітан — майор нам молодшим заєдно говорить мораль, але з него самого проклято хитрий хлопчиско. А чи Ви то вже добачили, як він любить крутити ся то сюди то туди в сїй долинї? Як би так менї забагло ся два рази стануги в однім і тім самім місци, то ви би всї зараз кричали, що мусить десь недалеко бути якась спідничка!

— Ну, бо Вас, бачите, знають.

— Та від помовки, Томо, нема ради. — Але що то онтам? Видите — там — то щось чорного, що лїзе по горбі?

— Якийсь чоловік — сказав Мазон та видивив ся бистрим оком на показаний предмет.

— По горбі можна би гадати, що то якийсь дромедар — сказав на то капітан, але вже в найблизшій хвили відозвав ся:

— То Герве Бірч, приставте его сюди, чи мертвого чи живого!

Лиш Мазон і кількох драгонів на самім переді могли ті слова врозуміти. Поручник з кільканайцяти драгонами пустились за палким Лявтоном так борзо, що гонений ледви чи вже міг їм втечи.

Бірч мав розум і лишив ся на скалї, де Генрі Вартон его видів, аж доки вечірний сумерк не вкрив цїлу околицю. З тої висоти видїв він всї події дня, в бючим серцем дивив ся, як вертало назад войско Денвуді'го і терпцю вже єму не ставало, аж нїчна пітьма позволила єму рушити ся з свого місця без небезпечности для свого житя.

Але ледви він уйшов четвертину дороги до своєї хати, як его бистре ухо зачуло тупіт коний над'їзджаючої кавалерії. Спускаючись на то, що стає чим раз темнїйше, постановив він іти дальше в надії, що уйде очам своїх ворогів, коли згорбить ся у двоє та тихенько і борзо буде іти дальше.

Капітан Лявтон так був занятий розмовою зі своїм поручником, що зразу мало звертав уваги на околицю, а коли похатник по голосї мігнав, що ворог, котрого він найбільше боявся, его минув, не видержав вже, лиш встав і пустив ся чим скорше в дальшу дорогу.

Але в тій хвили, коли его тїло підняло ся понад темну землю, его добачили і розпочала ся погоня за ним.

Бірч станув на хвильку не знаючи що дїяти; аж кров в нїм застигла, коли побачив, що небезпечність так близько, ноги під ним задеревіли — але лиш на хвильку.

Кинув свою коробку, поправив інстинктовно мошонку з грішми за пазухою і пустив ся втїкати. Він знав, що коли лишить ся в одній лїнії з лїсом і зі своїми гонителями, то не можна буде его видїти. Зробив отже так і напружив кождий нерв, щоби забічи чим скорше до лїса, як кількох їздців переїхали саме попри него і заступили єму дорогу. Коли під'їхали до него, він поклав ся на землю, а они минули его і поїхали дальше не добачивши его.

Але годї було єму так дальше чекати, бо то було за надто небезпечно, як щоби він міг так дальше лежати. Отже встав але все ще в тїни лїса, де краєм него чути було голоси его гонителїв, котрі перекликували ся і наказували одні другим, щоби добре дивили ся.

Бірч гнав в рівнобіжній лїнії, але в противну сторону з драгонами, так скоро, як лиш могли его ноги нести.

(Дальше буде).

ТЕЛЕҐРАМИ.

Білград 20 жовтня. Кабінет Симича подав ся до димисиї. Причиною було непорозуміне з королем в справі войсковій і фінансовій.

Ню Йорк 20 жовтня. Славний богач і підприємець зелїзничий, Пульман, що завів ваґони до спаня на зелїзницях, помер нагло в Чікаґо.

Надіслане.

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий.**

Поручає ся торговлю вин ЛЮДВИКА ШТАДТМІЛЛЬЕРА у Львові. 2

Кто пье Катрайнера Кнайпа солодову каву?
Всѣ
котрѣ любдять смачну каву, хочуть бути здоровѣ и хочуть щадити.
13

Недужим на лїшаї сухі, мокрі або лущачі ся, і получене з тою недугою також „**печене шкіри**“ помагає під ґваранциєю, навіть в найгірших случаях „Дра Гебри смерть лїшаям“. Уживає ся внутрішно; нешкідливе. — Ціна 6 зр. в. а. За надісланєм тої квоти (також марками почтовими) присилає ся почтою, без коштів цлових, франко: **St. Marien-Drogerie, Danzig** (Deutschland).

$4\frac{3}{4}$ кільо кави

netto вільне від порта за послїплатою або за попереднім приcланєм гроший. Під ґваранциєю найлїпший товар. 39

Африк. Мока перлова . .	зр.	4·75
Сантос дуже добра . .	„	4·90
Куба зелена найлїпша .	„	5·18
Цейльон ясно-зел. найлїп.	„	6·35
Золота Ява жовта найлїп.	„	6·30
Пері кава знамен. сильна	„	6·45
Арабска Мока дд. аромат.	„	7·10

Цїнники і тарифа цлова даром.

ETTLINGER & COMP. HAMBURG.

35

Мужчини

При ослабленю мужескім, мій ц. к. упр. ґальвано-електричний апарат, для власного ужитку з добрим успіхом. Лїкарскі порученя. Проспект в коперті в марках 20 кр.
І. Авґенфельд, Відень, IX., Türkenstrasse 4.

Бюро дневників і оголошень

Л. ПЛЬОНА

у Львові

улиця Кароля Людвика ч. 9.

приймає

абонамент на всї дневники

по цїнах оригінальних.

Бюро оголошень і дневників

приймає

ОГОЛОШЕНЯ

до всїх дневників

по цїнах оригінальних.

До Народної Часописи, Ґазети Львівскої, і Przeglądu може лише се бюро анонси приймати.

С. Кельсен у Відни

поручає:

Кльосети з перепливом води і без того. — Рури кльосетові. — Каналові насади з патентовим замкненєм.— Збірники на воду. — Комплетні уряджeня купелеві. — Вентілятори. — Прибори до водотягів, як також рури ляні і ковані. — Помпи, фонтани і всякі арматури.

Заступники для Галичини і Буковини

ГЕРМАН ГАМЕЛЬ у Львові Пасаж Гавсмана ч. 8.

На жадане висилає ся катальоґи.

Бюро дневників і оголошень **Л. Пльона** у Львові

улиця Кароля Людвика число 9, приймає

абонамент на всї дневники по цїнах оригінальних.

З друкарнї В. Ловиньского під зарядом В. І. Вебера.